

Vlinderlessen
in de klas
voor kleuters

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Colofon.....	2
Wie zijn wij?	3
1. Vlinders vouwen	5
2. Rupsje Nooitgenoeg.....	7
3. Spiegelbeeld drukken	9
4. Vlinderliedjes.....	10
5. Opzegversjes over vlinders.....	14
6. Alle vlinders vliegen	16
7. Visueel onderscheiden.....	17
8. Voorbereidend rekenen met vlinders	18
9. Rangschikken van de levenscyclus.....	19
Boeken voor groep 1 & 2	20
Welke vlinders zijn het?.....	25

Colofon

Samenstelling en tekst

De Vlinderstichting: Jeanette Karssen, Henkjan Kievit, Machteld Papegaaij,
Elly van Es, José Kok

Met medewerking van:

Vivian Siebering, Ingrid Goossens, Liesbeth van Agt

Tekeningen

Phine Verhoef, Paul Schoenmakers, Annemarie van Lierop

Verantwoording

Bij het samenstellen van deze uitgave is gebruik gemaakt van:

- 'Vlinders voor kleuters', De Vlinderstichting, 1995; 1997 tweede herziene druk
- Enquête Van Hall instituut 2001

Uitgave

De Vlinderstichting
Postbus 506
6700 AM Wageningen
tel.: 0317-467346
fax.: 0317-420296
Postbank 513.44.25
e-mail: info@vlinderstichting.nl
homepage: www.vlinderstichting.nl

Gesubsidieerd door

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

De inhoud, ideeën en illustraties in dit lespakket blijven eigendom van De Vlinderstichting.

April 2003

Wie zijn wij?

De Vlinderstichting is een natuurbeschermingsorganisatie die zich sinds 1983 sterk maakt voor het behoud en herstel van vlinders en libellen in Nederland en Europa. De medewerkers worden daarbij geholpen door meer dan 1750 vrijwilligers. Financieel worden wij gesteund door ongeveer 5500 donateurs.

De dagvlinderstand is in de vorige eeuw zeer sterk achteruitgegaan. Door gericht onderzoek en het geven van adviezen zet De Vlinderstichting zich in voor vlinders en libellen. Daarbij gaat het om vragen als: waar zijn ze te vinden, gaat het op die plekken goed of juist slecht? En hoe komt het dat de vlinders en libellen verdwijnen; kan De Vlinderstichting er wat aan doen? Vaak werkt De Vlinderstichting samen met of in opdracht van anderen, bijvoorbeeld Vereniging Natuurmonumenten, CBS, RIVM, provinciale landschappen, ministerie van LNV, provincies en gemeenten.

Vlinders vliegen niet alleen in natuurgebieden, maar ook in bermen, parken, plantsoenen en tuinen. De Vlinderstichting zet zich daarom ook in voor verbetering van de natuurkwaliteit dicht bij huis. Dat gebeurt door voorlichting en educatieve projecten. Voorbeelden hiervan zijn voorlichting over natuurvriendelijk tuinieren en natuurvriendelijk beheer van openbaar groen, lespakketten voor het basisonderwijs (met echte vlinders!), lezingen en tentoonstellingen.

Ons kantoor is gevestigd aan de Mennonietenweg 10 in Wageningen. Daar werken ongeveer 40 medewerkers en vrijwilligers. De Vlinderstichting wordt bestuurd door een Raad van Toezicht; de dagelijkse leiding is in handen van directeur. In het hele land zijn vlinder- en libellenwerkgroepen te vinden.

Vlinderlessen in de klas voor kleuters

Door hun opvallende uiterlijk en gedrag spreken (dag)vlinders sterk tot de verbeelding. Zelfs jonge kinderen laten zich in hun spel graag inspireren door het uiterlijk en gedrag van deze kleurige fladderaars met de raadselachtige gedaanteverwisseling.

Algemene informatie voor de docent

In dit lespakket ***Vlinderlessen in de klas voor kleuters*** vind je een serie creatieve activiteiten, die je in alle jaargetijden in de klas tot een op zichzelf staande lessenserie kunt verwerken. Als je de mogelijkheid hebt om levend materiaal te gebruiken (zie ***Koolwitjes in de klas, groep 1 en 2***) of met de kinderen naar buiten te gaan (zie ***Vlinders kijken met groep 1 en 2***), dan kunnen deze creatieve binnenactiviteiten dienen ter ondersteuning van de ervaringen die de kinderen hebben met levende dieren. De creatieve activiteiten kunnen dan ingezet worden als inleiding, kern of verwerking.

Vlinders en rupsen lenen zich door hun vormen, kleuren en beweging uitstekend voor verschillende expressievormen. Je vindt in dit pakket knutselactiviteiten, liedjes, versjes en bewegingslessen over vlinders en rupsen. Ook zijn er enkele speelwerkbladen opgenomen (voorbereidend leren).

Als je meer achtergrondinformatie wilt over vlinders, kijk dan op www.vlinderstichting.nl.

1. Vlinders vouwen

Bedoeling

Door het vouwen van kleurige fantasie-vlinders oefenen de kinderen de fijne motoriek en wordt de belangstelling voor kleur en vorm van vlinders gewekt.

Werkvorm

Individueel werken aan beeldende expressie-opdracht.

Materiaal

- Vouwblaadjes van gelijke maat, al dan niet dezelfde kleur
- Gekleurd stevig papier
- Snippers
- Lijm
- Kleurpotloden of stiften

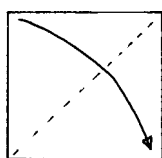
Uitvoering

Er zijn 3 varianten die vlinders opleveren in 3 verschillende vormen. Alle vormen zijn, als je de vlinders groot laat maken, geschikt als muur- of raamdecoratie. Laat je de vlinders veel kleiner maken, dan zijn ze geschikt om er een mobile van te maken.

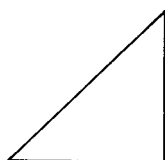
Ter voorbereiding kun je steeds in stappen voorgevouwen vouwblaadjes opplakken, zodat de kinderen deze stap voor stap (zelfstandig) kunnen namaken.

Variant 1

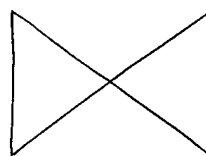
Neem twee vouwblaadjes waarin je een schuine vouw maakt (stap 1 en 2) en plak ze met de open punten tegen elkaar aan op een papier (stap 3). Met potlood of snippers kunnen de kinderen er vervolgens een vlinder van maken en de vleugels versieren (vlinder 1).

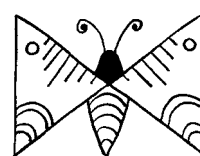
stap 1

stap 2

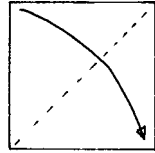
stap 3

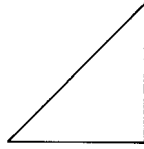
vlinder 1

Variant 2:

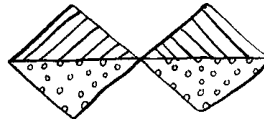
Neem vier vouwblaadjes waarin je een schuine vouw maakt (stappen 1 en 2) en plak de vouwblaadjes op zo'n manier tegen elkaar, dat er twee 'vierkanten' ontstaan die met één punt tegen elkaar zitten (stap 3). Het geheel kunnen de kinderen weer gaan versieren en zo kan vlinder 2 ontstaan.

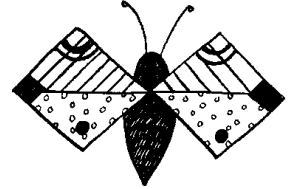
stap 1

stap 2

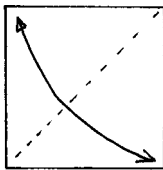
stap 3

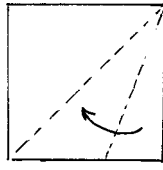
vlinder 2

Variant 3:

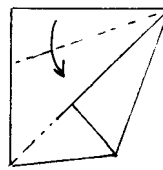
Neem vijf vouwblaadjes in bijv. drie verschillende kleuren en vouw deze allemaal tot vliegers (stappen 1, 2, 3 en 4). Plak twee keer twee vliegers met de lange kant aan elkaar. Hierna plak je de scherpe punten tegen elkaar (stap 5). De vijfde vlieger komt over deze punten heen, en zo ontstaat een mooie vlinder, die de kinderen weer naar eigen inzicht kunnen versieren (vlinder 3).

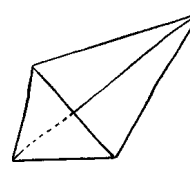
stap 1

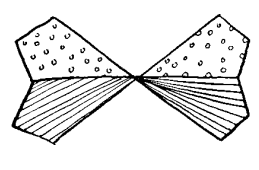
stap 2

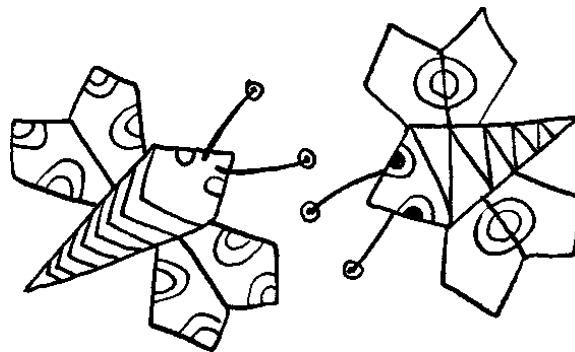
stap 3

stap 4

stap 5

vlinder 3

2. Rupsje Nooitgenoeg

Bedoeling

Door het maken van een rups die een gang in een appel heeft gegeten, oefenen de kinderen de fijne motoriek. Indien je het prentenboek ook gebruikt, worden de kinderen op een vrolijke manier geconfronteerd met het feit dat een rups zijn hele leven eet en later een vlinder wordt.

Werkvorm

Na een gezamenlijke inleiding kunnen de kinderen individueel aan de beeldende-expressieopdracht werken.

Materiaal

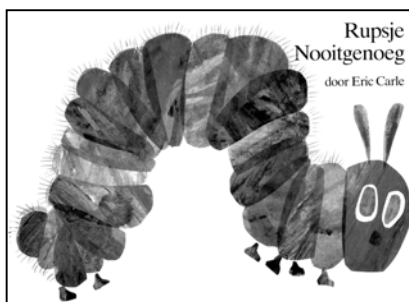
- Groene en zwarte stroken papier
- Vel stevig (rood, geel of groen) papier met voorgetekende appel
- Lijm
- Schaar
- Kleine stukjes papier

Uitvoering

Ter inleiding kun je aan de hand van het prentenboek 'Rupsje Nooitgenoeg' van Eric Carle het verhaal van dit gretige rupsje vertellen. De kinderen kunnen bij dit boek hun vingers door alle gaatjes steken die het rupsje heeft gegeten. Rupsje Nooitgenoeg is ook als poster verkrijgbaar. Je kunt natuurlijk ook een ander boekje over een rups kiezen (zie '**boeken**'). Vervolgens gaan ze een van onderstaande varianten maken.

Variant 1

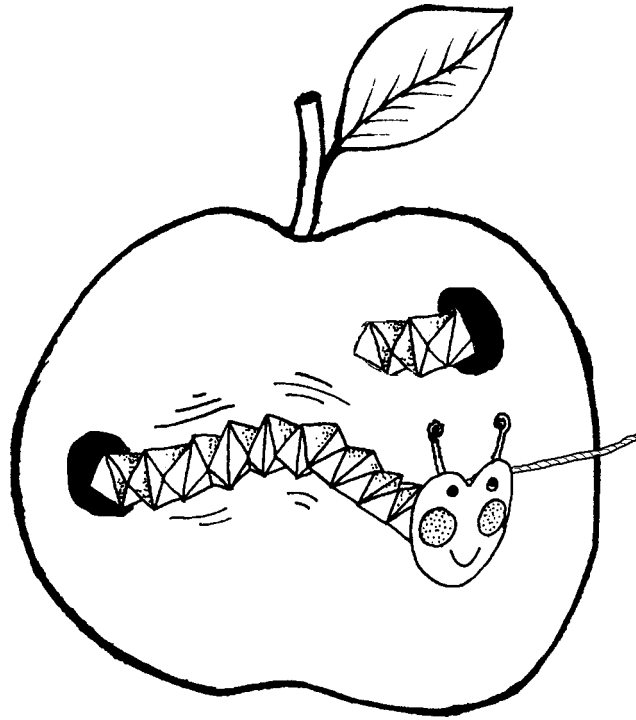
De kinderen knippen de voorgetekende appel uit. Van de stroken papier vouwen ze een muizen trap, de 'rups'. Deze 'rups' wordt op de appel geplakt. Van papier kunnen ze een kopje met oogjes en een mond maken (tekening: zie volgende pagina).

Variant 2

Laat twee gaten in de appel knippen waar de rups doorheen kan kruipen. Je kunt achter het kopje een touwtje vast laten maken, zodat je de rups een beetje kunt laten bewegen.

3. Spiegelbeeld drukken

Bedoeling

Door deze 'verf-truc' ontdekken de kinderen dat de vleugels van een vlinder elkaars spiegelbeeld (symmetrisch) zijn.

Werkvorm

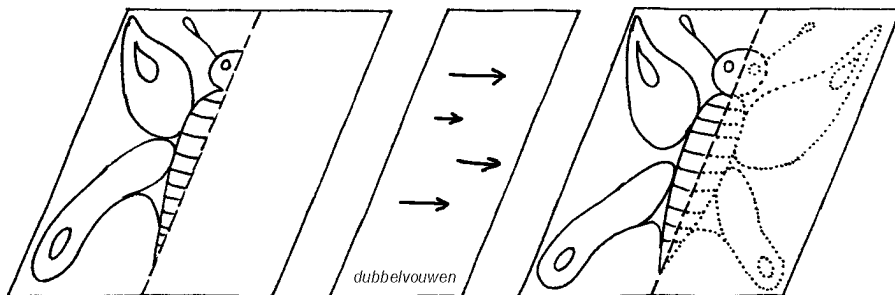
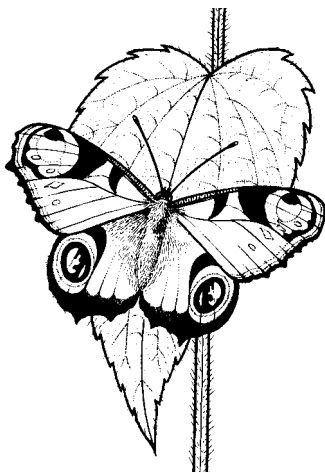
Na een gezamenlijke inleiding en een demonstratie van de verf-opdracht, gaan de kinderen individueel zelf de opdracht uitvoeren (beeldende expressie).

Materiaal

- Vellen stevig wit papier van A3-formaat, met vouw in het midden
- Verf, 3 à 4 kleuren is voldoende
- Kwasten
- Dikke stiften
- Kranten
- Spiegel

Uitvoering

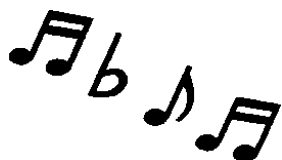
Je laat klassikaal een plaat van een willekeurige vlinder zien. Vraag aan de kinderen welke helft zij mooier vinden en waarom. Na enig heen en weer gepraat laat je de kinderen een kale (d.w.z. zonder figuren erop) vlinder zien en tekent aan één kant een figuur. Nu vraag je de kinderen waar dezelfde figuur aan de andere kant moet komen. Zo kun je zelf nog wel wat variaties bedenken, waardoor de kinderen het spiegelbeeld in de vleugels leren ontdekken. Een spiegel kan hierbij een belangrijk hulpmiddel zijn.

Je hebt op alle vellen papier, langs de vouw, een halve vlinder getekend. Je vertelt de kinderen dat je een tovertruc gaat doen en doet voor hoe het werkt: je tekent de getekende vleugel over met verf en klappt daarna het blad dicht. Je wrijft stevig met de handen over het papier en spreekt een toverspreuk uit. Daarna vouw je het blad weer open: de vlinder heeft nu twee identieke vleugels!

Vervolgens kun je een figuurtje op de ene vleugel tekenen en dat weer op de andere vleugel drukken. Daarna mogen de kinderen dit ook gaan proberen. Let erop dat de kinderen niet teveel verf gebruiken, want dan werkt de 'druktechniek' niet zo goed.

4. Vlinderliedjes

Bedoeling

Door met de kinderen liedjes te zingen kunnen zij zich inleven in de vlinder en de rups. Ook leren zij het een en ander over de volgorde ei-rups-pop (of cocon)-vlinder. Ook wordt de muzikale expressie gestimuleerd.

Werkvorm

Zingen met de hele groep.

Materiaal (mogelijk, maar niet noodzakelijk)

- de liedjes (hierbij zijn 2 liedjes weergegeven)
- blokfluit voor docent
- ritmestokjes, triangels of andere instrumentjes voor de kinderen
- inlevingsmateriaal: bijv. posters, plaatjes, boekjes over vlinders en/of rupsen
- vlinder-werkjes die de kinderen zelf gemaakt hebben
- kartonnen bloemen
- limonaderietje

Uitvoering

De inhoud van beide liedjes is vergelijkbaar. Kijk zelf welk liedje je het meeste aanspreekt.

Het aanleren van het liedje kun je op eigen wijze doen. Beide liedjes hebben meerdere coupletten. Je kunt eventueel coupletten weglaten.

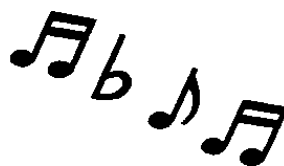
Hieronder volgen enkele tips om liedjes aan de kinderen te leren en om ze op speelse manier met hen te zingen

Tips bij het 'Van eitje tot vlinder liedje'

- Het eerste couplet in z'n geheel 2 à 3 maal voorzingen, eventueel de melodie op de blokfluit voorspelen.
- Stel aan de kinderen vragen over de tekst: "Wat ligt daar op dat groene blad?", "Wat is er uit het ei gekomen?", "Wat wordt de rups later?"
- Je zingt zelf de vraag uit het liedje: "Wat ligt daar op dat groene blad?" en de kinderen zingen het antwoord: "'t is een eitje, 't is een eitje". Daarna kun je de rollen omdraaien, de laatste regel wordt door de kinderen gezongen.
- Je zingt steeds minder mee, totdat de kinderen het redelijkerwijs zelfstandig kunnen zingen.

Variaties

- Een kind solo de vraag laten zingen.
- Een duo of een groepje kinderen laten zingen.
- Klappen op het ritme (in de handen, op de knieën, op de stoel).
- Met ritmestokjes het ritme laten slaan.
- Fluisterend zingen/luid zingen.
- Tijdens het zingen één of meerdere kinderen als rups laten bewegen door de kring.

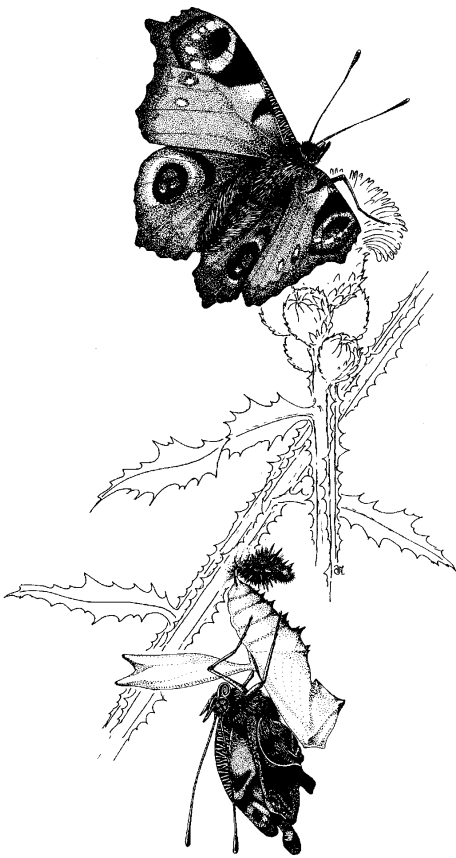
- Bij het vijfde couplet een kind als vlinder en een aantal andere kinderen als bloem laten spelen of kartonnen bloemen neerleggen: het vlinderkind fladdert dan van bloem tot bloem.

Van eitje tot vlinder liedje

1
Wat ligt daarop dat groe-ne blad? 't is een ei- tje, 't is een ei- tje, Wat

4
ligt daar op dat groe- ne blad? 't is een ei- tje klein en rond

Tekst 'Van eitje tot vlinder liedje'

1. Wat ligt daar op het groene blad?
't is een eitje, 't is een eitje
Wat ligt daar op het groene blad?
't is een eitje, klein en rond.
2. Wat komt er uit dat eitje dan?
er komt een rupsje, er komt een rupsje.
Wat komt er uit dat eitje dan?
Er komt een rupsje uit dat ei.
3. Zeg weet je wat een rupsje eet?
groene blaadjes, groene blaadjes.
zeg weet je wat een rupsje eet?
groene blaadjes eet hij graag.
4. Wat wordt dat kleine rupsje daar?
't wordt een vlinder, 't wordt een vlinder.
wat wordt dat kleine rupsje daar?
't wordt een vlinder vrij en blij.
5. Wat fladdert daar van bloem tot bloem?
't is een vlinder, 't is een vlinder.
wat fladdert daar van bloem tot bloem?
't is een vlinder vrij en blij.

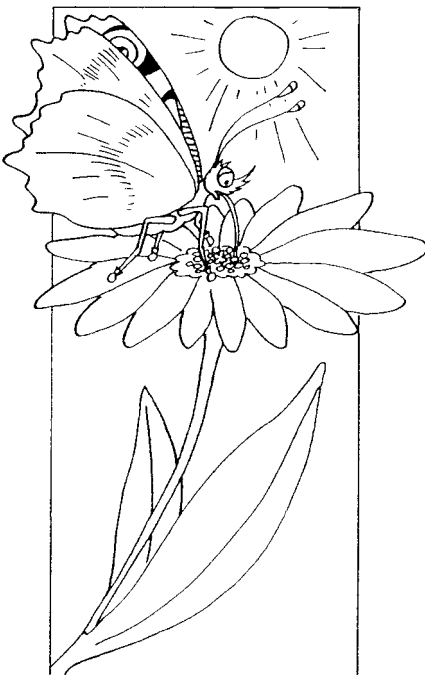
Tips bij het lied: 'Zie je daar dat rupsje?'

Alle tips bij het eerste lied kun je ook voor dit liedje gebruiken, maar:

- stel nu als vragen over de tekst: "Wat is uit een ei gekomen?" en "Wat komt uit een cocon?" en laat de kinderen later weer zingend antwoorden.
- laat bij het zingen van het tweede couplet een kind als een rups (heel erg langzaam) in de kring bewegen. Een ander kind kan als vlinder van bloem tot bloem fladderen. Je kunt kartonnen bloemen gebruiken die kinderen zelf gemaakt hebben of de kinderen zelf bloemen laten zijn, die verspreid staan of zitten.
- je kunt bij dit liedje het zuigen van nectar uit een bloem 'voordoen' door een rietje te gebruiken en uit te leggen hoe een vlinder 'leet'.

Zie je daar dat rupsje ?

The musical score is written on three staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and repetitive. The lyrics are: "Zie je daar dat rups- je op dat blaa- dje? Zie je daar die vlin- der op die bloem? De e- ne is uit een ei ge- ko- men, De an- de- re komt uit een co- con." There are fingerings 5 and 9 indicated above the notes.

Tekst van het lied 'Zie je daar dat rupsje?'

1. Zie je daar dat rupsje op dat blaadje?
Zie je daar die vlinder op die bloem?
De ene is uit een ei gekomen
De andere komt uit een cocon.
2. Zie je daar dat rupsje op dat blaadje?
Zie je daar die vlinder op die bloem?
De ene beweegt zich heel erg langzaam,
De andere fladdert van bloem tot bloem.
3. Zie je daar dat rupsje op dat blaadje?
Zie je daar die vlinder op die bloem?
De ene eet lekkere groene blaadjes,
de ander zuigt nectar uit een bloem.

5. Opzegversjes over vlinders

Bedoeling

De eerste twee versjes gaan over de vlinder en zijn omgeving (de poes als vijand en de wind als omgevingsfactor). Het derde versje gaat over de levenscyclus van de vlinder. Naast het stimuleren van de verbale expressie en bewegingsexpressie, is het de bedoeling de kinderen kennis te laten maken met deze kanten van het vlinderleven en zich hierin te laten inleven.

Werkvorm

Klassikaal spelen en oefenen.

Materiaal

- de versjes
- inlevingsmateriaal (bijv. vlinderwerkjes die de kinderen gemaakt hebben)

Uitvoering

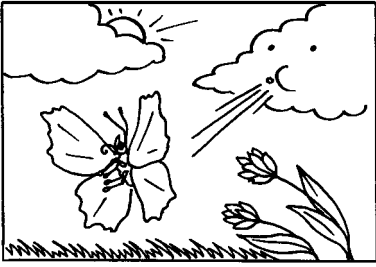
Je kunt het versje steeds in zijn geheel opzeggen. Na een paar keer kun je het de kinderen regel voor regel na laten zeggen. Probeer er zoveel mogelijk gebaren bij te maken.

Versje 1

*Mijn poesje speelt vaak in de tuin
Waar heel veel vlinders zijn
Daar drinken ze uit de bloemetjes
Dat vinden vlinders fijn!*

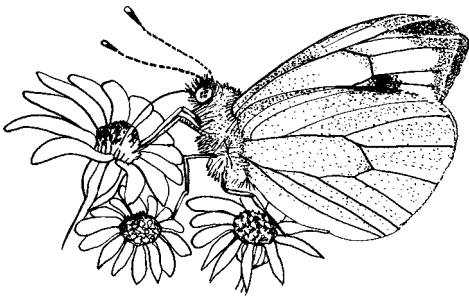
*Poes wil daar steeds de vlinders vangen
Maar dát zal haar niet lukken, hoor!
Want, kijk, die slimme vlindertjes
Die gaan er snel vandoor!*

Versje 2

Twee vlinders zitten in de zon
 Ze wiegen op de heg.
 Maar oei, daar komt een windvlaag aan
 Die blaast de vlinders weg

Dit laatste versje kan ook gespeeld worden door twee kinderen die vlinders zijn en wiegen. De rest zegt het versje op en speelt de wind (blazen!). Bij de laatste regel 'fladderen' de kinderen met de wind mee weg

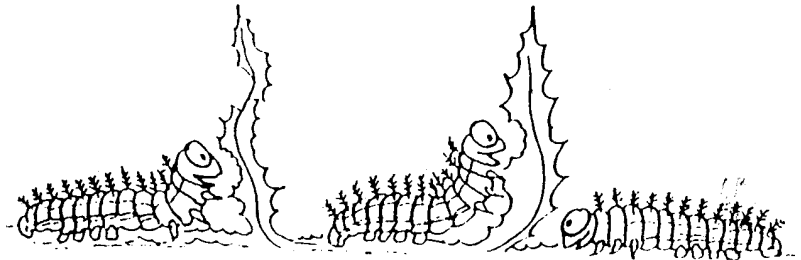

Versje 3

Vlindertje, waar kom jij vandaan?
 Je hebt zo'n aardig jasje aan!
 "Eerst was ik een rupsje op een blad,
 Toen ging ik slapen en droomde maar wat,
 Ik spon en ik spon en werd een cocon
 en daarna een vlinder die vliegen kon".

Versje 4

Rupsje at, rupsje at
 Een gat in het blad
 Rupsje spon, rupsje spon
 Cocon in de zon
 Vlinder vrij, vlinder vrij
 weg ben jij!

6. Alle vlinders vliegen

Bedoeling

Door dit spel kunnen de kinderen zich inleven in verschillende dieren. Daarbij wordt de bewegingsexpressie gestimuleerd.

Werkvorm

Spelvorm met de hele groep. Kan het best uitgevoerd worden in lokaal met veel ruimte (speelzaal).

Materiaal

geen

Uitvoering

Dit spel is een variatie op 'alle vogels vliegen'. Je laat de kinderen een aantal dieren noemen die kunnen vliegen, bijvoorbeeld vogel, vlieg, vlinder. De kinderen mogen de genoemde dieren ook uitbeelden. Daarna laat je andere dieren 'vliegen', als volgt bijvoorbeeld: 'alle olifanten vliegen'. Als dit klopt, mogen de kinderen met de armen vliegbewegingen maken. Klopt dit niet, maar bewegen de kinderen toch de armen, dan zijn ze af.

Je kunt als variatie de zaak ook omdraaien: een kind beeldt een dier uit, de anderen mogen één keer raden welk dier het is en zeggen of het vliegt of niet.

7. Visueel onderscheiden

Bedoeling

Met behulp van de werkbladen oefenen de kinderen waarnemen en het onderscheiden van verschillen in tekeningen van vlinders. De werkbladen vind je achterin dit lespakket.

Werkvorm

Na plenaire uitleg van de werkbladen kan elk kind individueel aan het werk.

Materiaal

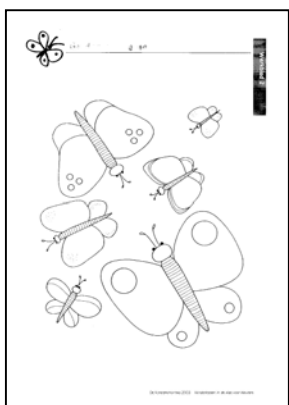
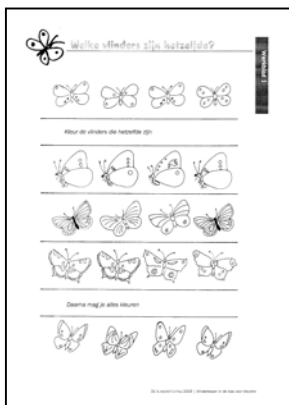
- Werkblad 1 (welke vlinders zijn hetzelfde)
- Werkblad 2 (groter en kleiner)
- Kleurpotloden

Uitvoering

Ter inleiding bespreek je plenair de vraag: "Wat zijn verschillen?" Probeer aan de hand van de kinderen in de klas (geen enkel kind is hetzelfde), duidelijk te maken dat er verschillen zijn. Je kunt natuurlijk ook plaatjes van vlinders nemen en daarover praten.

Na de inleiding schakel je over op de vlinders op het werkblad (1). De kinderen gaan de vlinders die hetzelfde zijn dezelfde kleur geven, bijvoorbeeld rood. Daarna mag natuurlijk het blad verder ingekleurd worden, maar niet meer met rood.

Bij de grote en kleine vlinders (werkblad 2) is het belangrijk dat duidelijk is welke kleur voor welke vlinder is. Je kunt het beste voor iedere vlinder een nieuwe opdracht geven, b.v.: "Kleur de kleinste vlinder geel." Als dat gebeurd is, geef je de volgende opdracht.

8. Voorbereidend rekenen met vlinders

Bedoeling

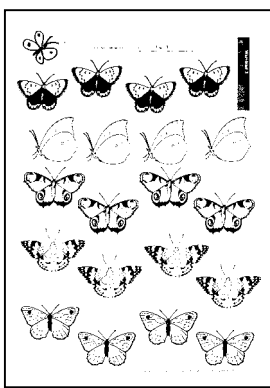
Door met de kinderen te spelen met kartonnen vlindertjes wordt het tellen geoefend. Je kunt echter ook uitbreiden met kleur- en begrippenoefeningen.

Werkvorm

Oefening voorbereidend rekenen met de hele groep in een kring.

Materiaal

- Zelf te maken vlinders van karton: minimaal 3 x 3, in drie kleuren en van elke kleur drie verschillende vlinders. Gebruik bijvoorbeeld werkblad 3; vergroot het werkblad naar A3-formaat, plak de vlinders eventueel op stevig karton en kleur dan dezelfde vlinders in verschillende kleuren
- Hoepel (op de grond leggen als bloem)

Uitvoering

De hoepel ligt als bloem op de grond. Je legt een aantal vlinders in de hoepel (die zitten op de bloem) en een aantal erom heen op de grond (deze vliegen).

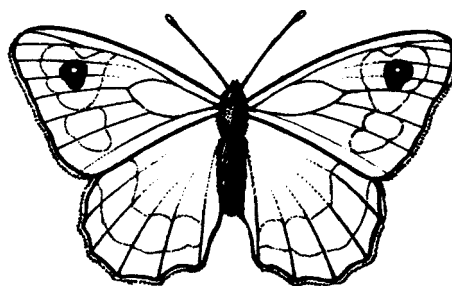
Vervolgens stel je steeds vragen, bijvoorbeeld:

- hoeveel vlinders vliegen er?
- hoeveel zitten er op de bloem?
- hoeveel gele vlinders zie je?
- welke kleuren zie je?
- leg de vlinders van dezelfde vorm bij elkaar

Of: je legt drie vlinders achter elkaar op de bloem:

- wie weet nog welke vlinder het eerste is gaan zitten?
- en daarna, en als laatste?

Je kunt deze oefening voor oudere kinderen zelf uitbreiden door meer kleuren en soorten vlinders te maken.

9. Rangschikken van de levenscyclus

Bedoeling

In deze les worden de kinderen ofwel geconfronteerd met de verschillende stadia in het leven van de vlinder (de levenscyclus) of ze verwerken wat ze al weten uit eerdere lessen. Als je bijvoorbeeld de liedjes of opzegversjes over de levenscyclus met hen hebt gedaan is het leuk om te zien wat verschillende kinderen daar van begrepen hebben.

Werkvorm

Inleiding met de hele groep. Vervolgens gaan de kinderen individueel aan het werk met werkblad 4.

Materiaal

- Werkblad 4
- Schaar
- Lijm
- Kleurpotloden of stiften
- Kartonnen strook (ondergrond)
- Voorlees- of prentenboek (zie '**Boeken**')
- Ev. liedje of opzegversje waarin levenscyclus voorkomt

Uitvoering

Je kiest een verhaal of prentenboek (zie **boeken**, pagina 19), waarin de cyclus van ei - rups - pop - vlinder duidelijk naar voren komt. Je kunt ook een van de liedjes of opzegversjes uit dit lespakket nog eens met ze doornemen. De kinderen knippen vervolgens van werkblad 4 de plaatjes uit en plakken deze van links naar rechts in de juiste volgorde op een strook karton. Laat de kinderen onder woorden brengen waarom ze deze volgorde hebben gekozen en eventueel waarvan ze dat weten. Daarna mogen ze het geheel kleuren.

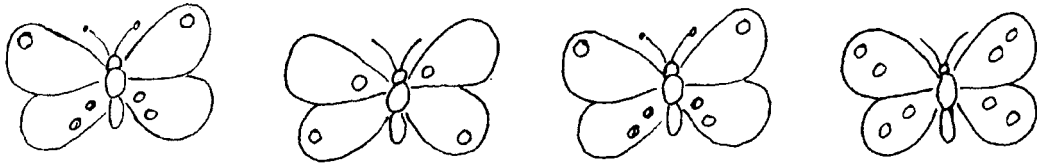
Boeken voor groep 1 & 2

Prentenboeken en boeken om voor te lezen

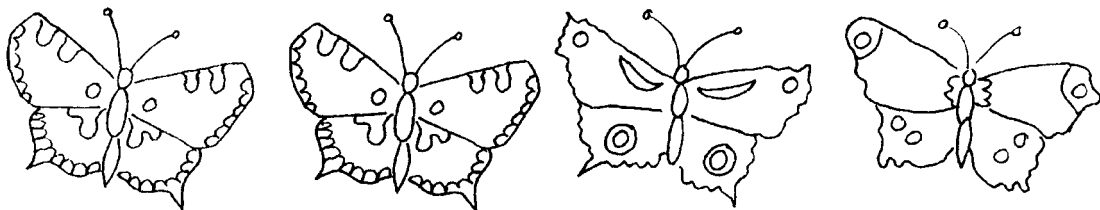
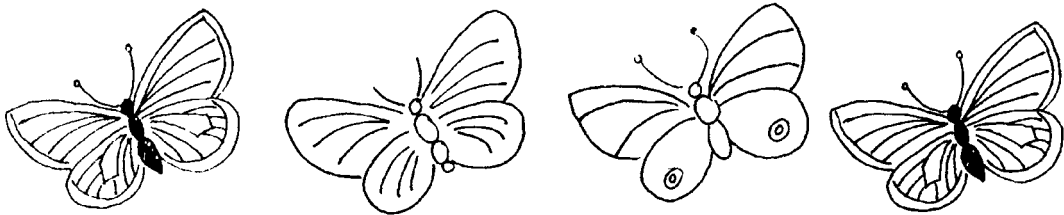
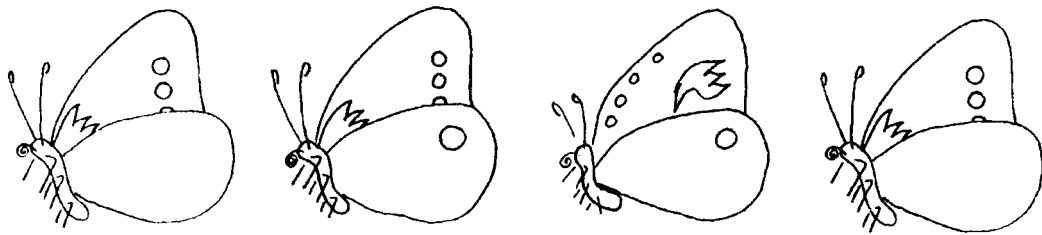
- *Rupsje nooitgenoeg*, door Eric Carle, uitgeverij Gottmer 2000, (er bestaan diverse uitgaven van)
- *Bloem en vlinder*, door C. Hol, uitgeverij De Eenhoorn, 2002
- *Ben jij een vlinder?*, door J. Allen en Tudor Humphries, uitgeverij Gottmer, 2002. In dit boek wordt op een illustratieve wijze over de levenscyclus en levenswijze verteld.
- *Vlinder en vlieg*, door A. Nuyens en Gerda Westerink, uitgeverij Christoffor, 1997.
- *Vlinder en vlieg verliefd*, door A. Nuyens en Gerda Westerink, uitgeverij Christoffor, 2000.
- *Van rups tot vlinder* (informatief prentenboek vanaf 5 jaar), door G. Legg, Serie: Het ontstaan van leven, Uitgever: Corona, Harmelen 1999.
- Leuke kleurplaten zijn te vinden op www.vlinderstichting.nl en op www.kleurplaten.pagina.nl bij de dierenkleurplaten.

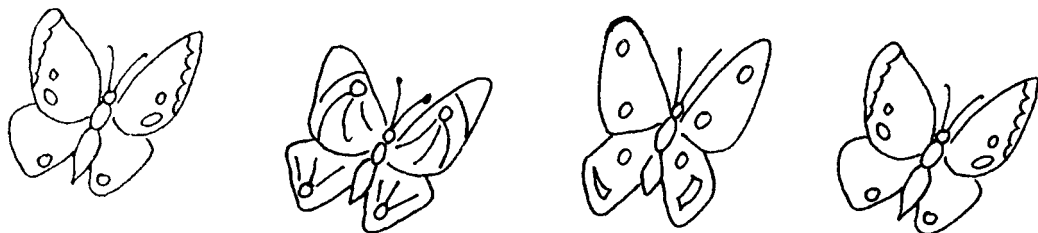
Welke vlinders zijn hetzelfde?

Kleur de vlinders die hetzelfde zijn

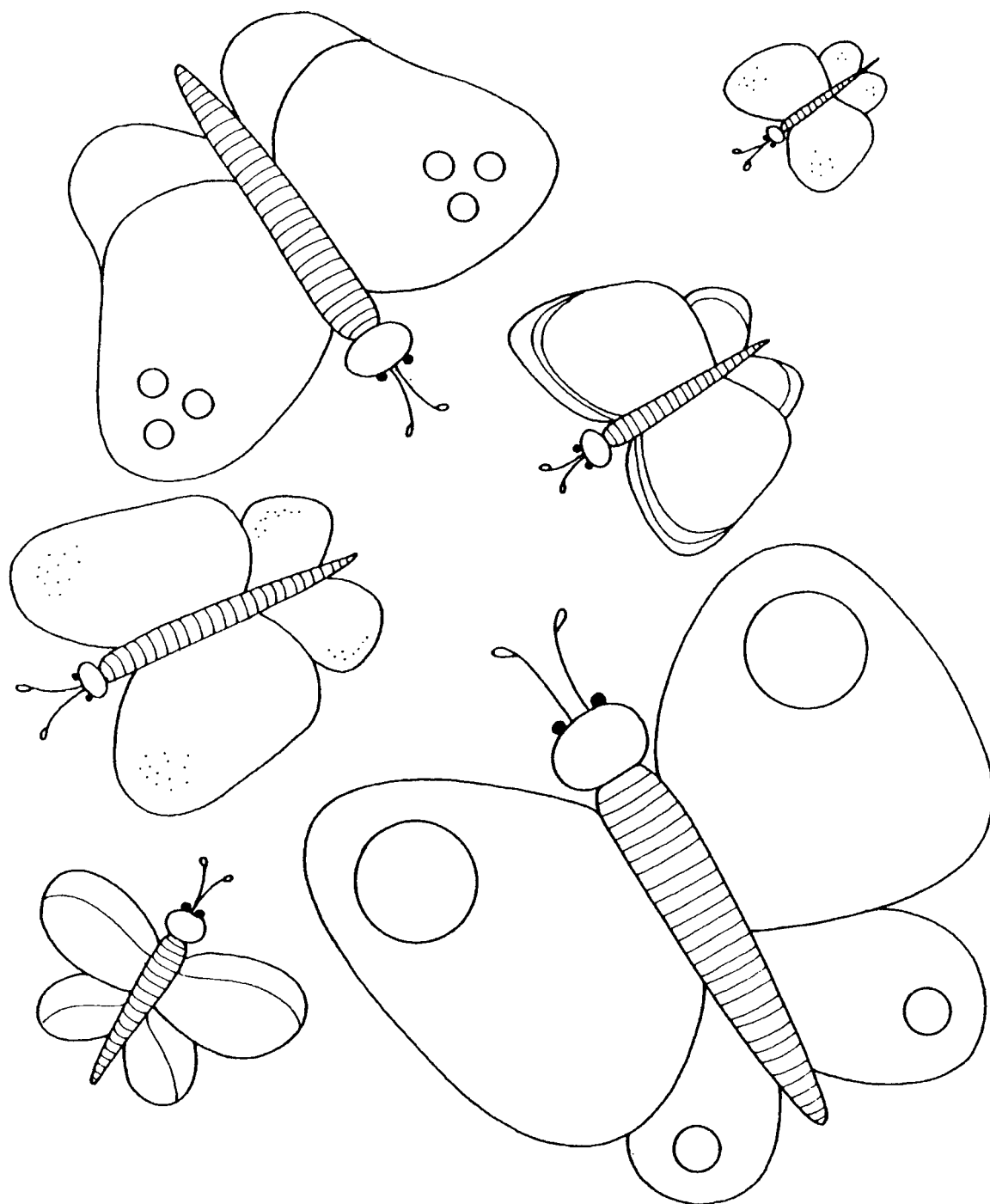

Daarna mag je alles kleuren

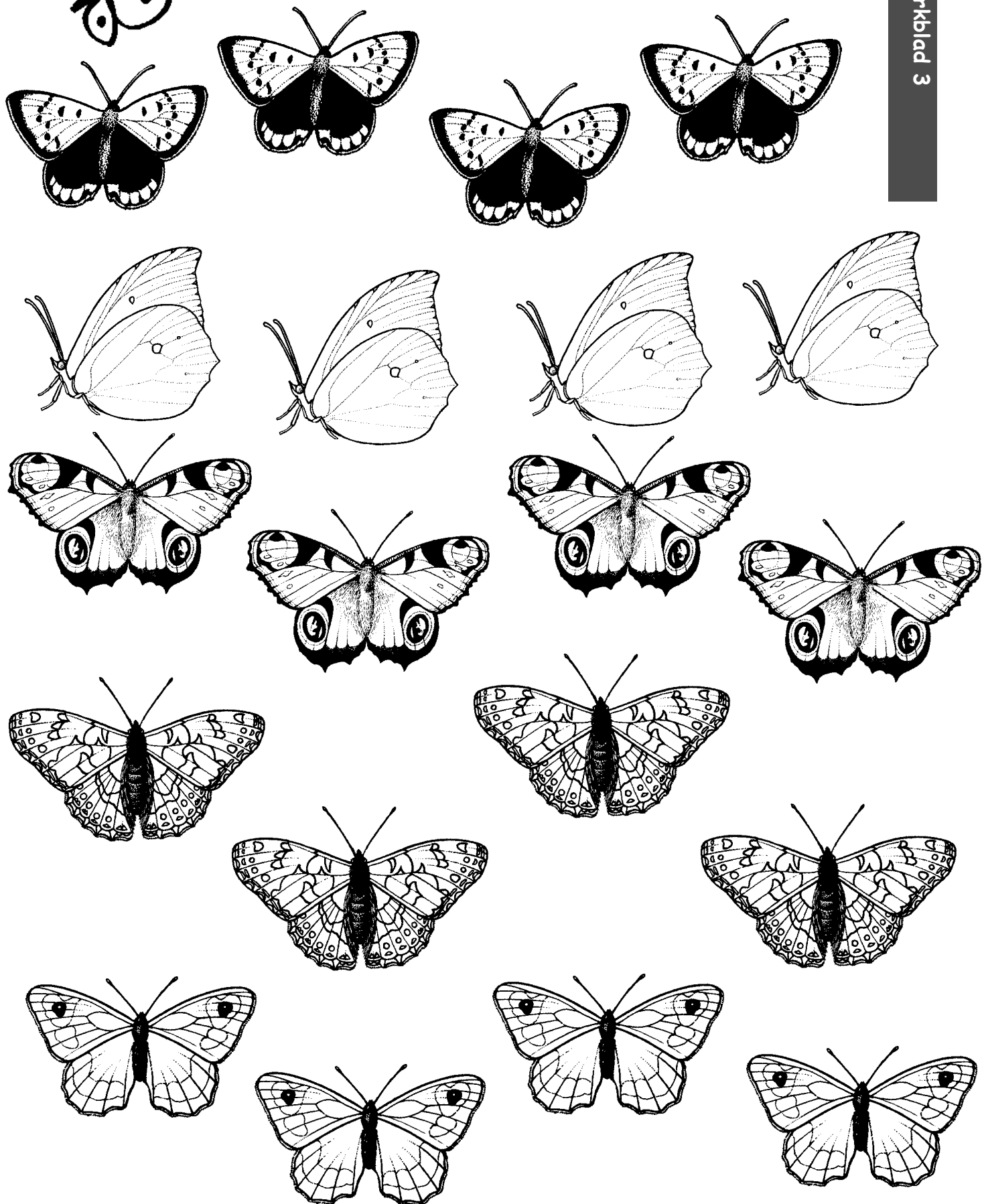

Groter en kleiner

Voorbereidend rekenen

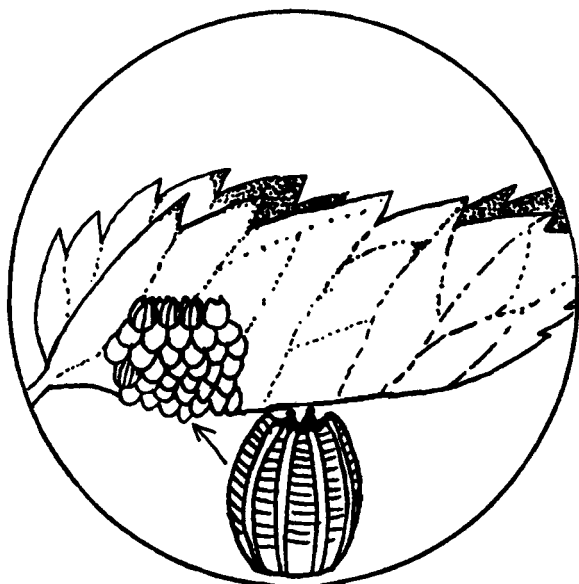
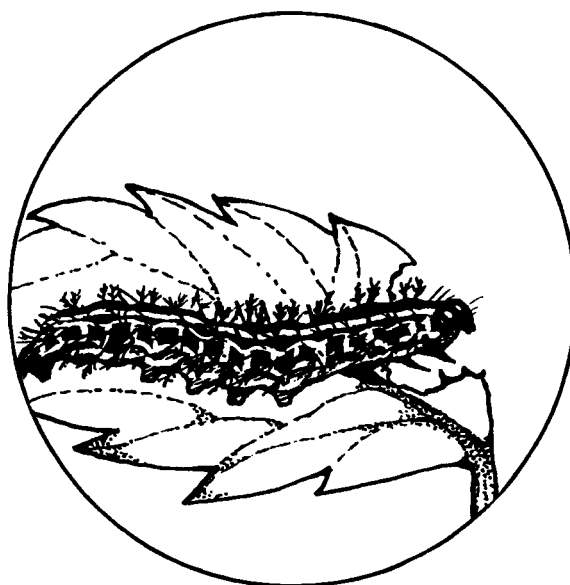
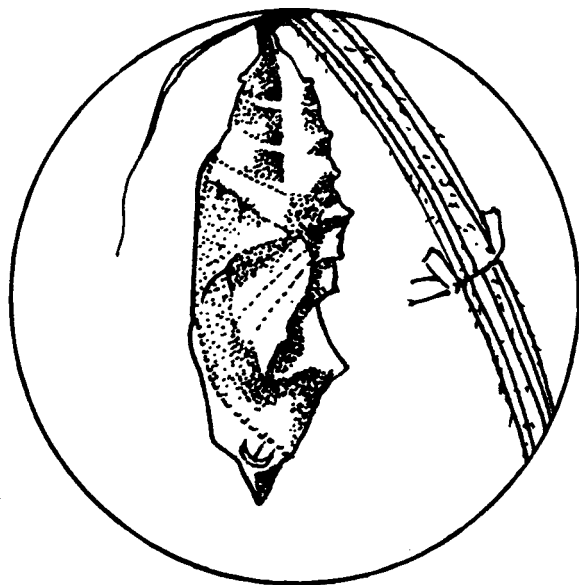

Levenscyclus

Knip de rondjes uit; plak ze in de goede volgorde. Daarna mogen ze gekleurd worden.

Welke vlinders zijn het?

pag. 1, 9	groot koolwitje
pag. 2	landkaartje
pag. 7, 10	dagpauwoog
pag. 11	rups van koninginnenpage
pag. 12	kleine vuurvinder
pag. 13	koolwitje
werkblad voorbereidend rekenen van boven naar beneden:	
	kleine vuurvinder
	citroenvlinder
	dagpauwoog
	distelvlinder
	bruin zandoogje
werkblad levenscyclus:	kleine vos